

Tid för alarmism

DE SENASTE ÅREN har nya vetenskapliga rön gjorts om hur den globala uppvärmningen påverkar våra ekosystem. Den traditionella gradualistiska synen på förändringar i naturen, att de sker gradvis och lite i taget, har alltmer övergetts för en dialektisk syn: När yttre förutsättningar som temperaturförändringar påverkar ett ekosystem sker förändringarna ofta i form av kraftiga ryck; *tipping points*. Dessutom tenderar temperaturhöjningar att vara självförstärkande genom feedbackmekanismer.

Ett akut exempel: Förra sommaren rasade det arktiska ekosystemet – kanske nåddes en *tipping point* – då istäcket minskade med mer än en fjärdedel i förhållande till tidigare år. FN:s klimatpanels femte utvärderingsrapport från 2007 tog av olika skäl inte hänsyn till den senaste forskningen och är nu hopplöst passé. Den arktiska verkligheten ligger flera årtionden före klimatpanelens gradualistiska förutsägelser. Forskare tror nu att Arktis kan bli isfritt sommartid år 2011–2015, medan klimatpanelen talar om slutet av detta århundrade.

TYVÄRR DRABBAR isavsmältningen inte bara isbjörnar. Förändrad albedo – en feedbackmekanism som innebär att när is ersätts av öppet hav reflekteras mindre solstrålning tillbaka ut i rymden och därmed höjs temperaturen ytterligare – leder till starkare isavsmältning även på Grönland, och när landliggande is smälter påverkas havsnivåerna direkt. Och de enorma mängder av växthusgasen metan som ligger fast i Ishavets och Sibiriens permafrost frigörs då i växande grad och bubblar upp i atmosfären. Temperaturen stiger ytterligare.

Dessa nya vetenskapliga rön höjer insatsen för våra utsläpp betydligt. Om vi till för några år sedan trodde oss kunna ta klimatförändringarna med viss

ro i förvisningen om att ekosystemen förändras gradvis är det inte längre fallet. För att med någorlunda stor säkerhet kunna bevara våra ekosystem, och i förlängningen människors rätt till liv, krävs snabba och drastiska utsläppsminskningar. Nu måste vi alla bli alarmister.

FÖLJDRIKTIGT HAR kraven från forskarsamhället på utsläppsminskningar radikaliserats betydligt. För att uppnå ett stabilt klimat måste halten koldioxid i atmosfären sjunka från dagens 385 miljondelar till åtminstone 350, förmodligen ner mot det förindustriella 280 miljondelar. Det motsvarar en minst 90-procentig minskning av utsläppen och allt fler menar att det bör ske till år 2050. Ett vanligt delmål är att i-världen måste minska sina inhemska utsläpp med minst 40 procent till 2020 och betala för ytterligare utsläppsminskningar i fattigare länder.

Tyvärr har inte politiken hunnit med i den vetenskapliga utvecklingen. I måndags inleddes FN:s årliga klimattoppmöte i Poznan, Polen, och problemet är inte bara att länder som USA under Bush, Ryssland, Japan och Kanada bromsar alla framsteg; det är lika mycket att de länder som säger sig verkligen vilja göra något är hopplöst efter. Barack Obama vill inte minska USA:s utsläpp till 2020 jämfört med 1990. EU vill minska utsläppen, men med bara 20 eller 30 procent, varav en stor del i andra länder. Den svenska regeringen väntas inte föreslå större utsläppsminskningar än omkring 30 procent i Sverige till 2020.

Allt detta är för lite. Det är ett år kvar till Köpenhamnstoppmötet, då utsläppsbegränsningar post-2012 ska fastställas. Det måste bli ett år av intensiv kamp, med start på den globala klimataktionsdagen på lördag.

RW